

Europar oso patogenoa den H5N8 Hegazti-Gripearen egoeraren eguneratzea

MAPAk informazio-ohar bat argitaratu du, eta bertan, Frantzia, Belgika eta Suedia oso patogenoa den hegazti-gripearen lehenengo kasuak antzeman direla adierazi du. MAPAk informazio-ohar bat argitaratu du, eta bertan, Frantzia, Belgika eta Suedia oso patogenoa den hegazti-gripearen lehenengo kasuak antzeman direla adierazi du.

Europar hegazti-gripearen agerraldi berrien egoerari buruz [2020/11/06an argitaratutako eguneratzearen ondoren](#), MAPAk **beste ohar bat** argitaratu zuen 2020/11/17an. Ohar horretan eguneratu egin du gaixotasun horren egoera eta **agerraldi guztiak bildu ditu, Frantzia, Belgika eta Suedia izandako lehen kasuekin batera.**

ADNS erakundeak **oso patogenoa den (IAAP) hegazti-gripearen** fokuen **268 jakinarazpen** jaso ditu udazken honetan, **2020/10/17an** Holandan beltzarga mutu baten lehen kasua baieztatu zenetik. Besteak beste:

- 211 Alemanian
- 38 Herbehereetan
- 8 Danimarkan
- 5 Erresuma Batuan
- 5 Belgika
- 1 Irlandan

H5N8 azpimota da gehien antzematen den (252 foku) oso patogenoa den hegazti-gripearen birusa, eta **EURLren** arabera, **uztailean Errusian eta Kazakhstanen** antzeman zen berbera da, baina **2020ko lehen erdian** EBn zirkulatu zuenaren **bestelakoa**.

Jakinarazitako foku guztien artetik, hau azpimarratu behar da:

- 255 foku hegazti basatietan jakinarazi dira
- 12 foku kortako hegaztietan
- 1 foku hegazti gatibuetan.

Frantziako agintariek gaur jakinaraziko dute oso patogenoa den hegazti-gripearen lehen fokua Korsikan hegazti gatibuetan, baina **dagoeneko adierazi dute zein neurri** hartuko dituzten arrisku-eremuetan gaixotasun horri aurre egiteko; hain zuzen, hauek izango dira:

- Kortako hegaztiak konfinatzea.
- Hegaztien pilaketa debekatzea.
- Ehiza-hegaztiak garraiatzea eta askatzea debekatzea.
- Ehizatzeoko apeuak erabiltzea debekatzea.

Frantziako fokuari hurbiltasunak eta hegazti basatiek gure lurraldean dituzten migrazio-ibilbideek handitu egiten dute arriskua maila handi/ertainera, MAPAk 2020/11/11n adierazi zuen moduan.

Horren ondorioz, **hainbat neurri zehatz hartu behar izan dira APA 2442/2006 Aginduaren II. eta III. eranskinetan jasotako udalerrietan, eta agindu horretan jasotako hainbat udalerriri**

eragiten diete Euskadin.

Udalerri horietan, datozen asteotan aplikatuko dira neurri horiek. Autonomia mailan, **Arabakoak dira** agindu horretako II. eta III; eranskinetan **arrisku bereziko** eremu gisa sartu diren **udalerriak**. Hauek dira:

- **Arratzua-Ubarrundia**
- **Barrundia**
- **Elburgo/Burgelu**
- **Legutio**
- **Zigoitia**

Jakinarazpena: Espainian hegazti-gripearen arrisku handia/ertaina

MAPAk informazio-ohar bat argitaratu du, eta, bertan, jakinarazi du hegazti-gripearen zirkulazioaren arriskua handia/ertaina dela, Europan gaur egun gaixotasun horrek duen egoera aintzat hartuta; hortaz, hainbat zaintza- eta kontrol-neurri ezarri ditu. Euskadin, gaixotasun hori sartzeko arrisku bereziko eremu hauek ezarri dira: Arratzua-Ubarrundia, Barrundia, Elburgo/Burgelu, Legutio eta Zigoitia.

Europan (Holanda, Alemania eta Erresuma Batua) duela gutxi gaixotasun horren inguruan gertatutako agerraldien egoerari buruz [2020ko azaroaren 4an argitaratutako](#) eguneratzearen ostean, MAPAk beste ohar bat argitaratu du. Ohar horretan, Espainian birusa sartzearen arriskua aztertu du. Honako hauek dira ondorioak:

1. **Arriskua handia da APA/2442/2006 Aginduaren II. eranskinean arrisku bereziko eremu gisa sartutako udalerrietan.**
2. **Arriskua ertaina da agindu horren II. eranskinean zaintza bereziko eremu gisa sartutako udalerrietan.**

Eta, ondorioz, MAPAk uste du beharrezkoa dela hainbat neurri espezifiko hartzea [APA/2442/2006 Agindua](#)ren II. eta III. eranskinetan zehaztutako udalerrietan. Honako hauek dira neurrien helburuak:

- **Biosegurtasuna sendotzea:** kontaktu zuzena edo zeharkakoa ekiditea kortako hegaztien eta hegazti basati migratzaileen artean.
- **Zaintza pasiboa sendotzea,** bai hegazti-ustiategietan, bai hegazti basatiei dagokienez.
- Eranskinetan sartutako udalerrietako **hegazti-ustiategiei buruzko datuak eguneratzea.**
- **Aldian-aldean kontrol sanitarioak eta analisiak egitea** arrisku-ebaluazioaren arabera.
- **Debekatzea** kortako hegaztiak egotea animaliak biltzen diren zentroetan.

Autonomia mailan, **Arabakoak dira** agindu horretako II. eta III; eranskinetan **arrisku bereziko** eremu gisa sartu diren **udalerriak**. Hauek dira:

- **Arratzua-Ubarrundia**

- **Barrundia**
- **Elburgo/Burgelu**
- **Legutio**
- **Zigoitia**

Aginduak, **halaber**, Araban hegazti-gripea sartzeko arrisku bereziko eremutzat hartzen ditu hezegune hauek (nahiz eta ez duen neurri espezifikorik ezarri): **Salburuako baltsak, Zadorra urtegia eta Santa Engrazia urtegia**. Azkenik, aintzat hartuta **hegazti horien migrazio-bideak gure lurraldetik oso hurbil daudela, oso-oso garrantzitsua da azpimarratzea puntu hauek sendotu egin behar direla:**

- Susmo guztiak berehala jakinaraztea administrazio eskudunari (foru-aldundiak).
- Hegazti basatiekiko kontaktu zuzena eta zeharkakoa saihestea.
- Zaintza pasiboa, hegazti-ustiategietan eta hegazti basatiei dagokienez.
- Abeltzainak, ustiategietako albaitariak, ehiztariak eta, oro har, herritar guztiak sentsibilizatzea oso patogenoa den hegazti-gripeari, horren aurkako neurriei, eta hegazti gaixo edo hilen berri emateko mekanismoei buruz.

BEE-EETei buruzko 2020ko txostena

EFSaren zientzia-sarea arduratu da BEE-EETei buruzko azterlana egiteaz, eta 2020/10/08an argitaratu zuen gaixotasun horri buruzko urteko txostena.

Duela gutxi (urriak 5 eta 6) egin den 15. bilkurak aukera eman zuen zientzia-informazioa trukatzeko. Halaber, azterketa-sare hori, OIE eta EE EETei buruz egiten ari diren jarduerak aurkeztu ziren. EBko herrialde hautagaiek EETekin lotutako euren jarduerak aurkeztu zituzten.

Besteak beste, honako gai hauek jorratu zituzten:

- EETak Albanian, Bosnia- Herzegovinan, eta Turkian.
- Scrapie-a, ahuntzetan askotariko anduiak detektatu izanaren ebidentzia berria.
- CWD (oreinetan kakexia eragiten duen gaixotasuna): Norvegiako azken kasuari eta egiten ari diren azterlanei buruzko eguneratzea.
- BEE eta Scrapiearen ezohiko anduien ahalmen zoonotikoa.

Hegazti-gripearen Europako egoeraren eguneratzea

MAPak informazio-ohar bat argitaratu du, European (Holanda, Alemania eta Erresuma Batua) hizpide dugun gaixotasunaren agerraldi berrien egoera bildu eta eguneratzeko,

oso kutsakorra eta benetan aldakorra baita. Halaber, hainbat gomendio biltzen ditu, gaixotasuna kontrolatzeko eta hegazti basatiek beren migrazio-ibilbideetan hura ekartzea prebenitzeko.

Uda honetan zehar, H5N8 azpimotako oso patogenoa den hegazti-gripearen (IAPP) zirkulazioa egiaztatu da Errusiako hegoaldean eta Kazakhstanen, etxeko hegaztietan eta hegazti basatietan.

2005-2006 eta 2016-2017 aldietan jada bizitako olatu epidemikoak aintzat hartuta, **aurreikus daiteke** birusa Europako ipar-mendebaldeko **beste eremu batzuetara hedatzeko arriskua areagotu** egingo dela. Izan ere, **hegazti migratzaileek eremu horiek zeharkatzen dituzte** negu epelagoa igarotzeko leku baten bila, eta geldialdiak egiten dituzte eremu horietan, batez ere elikatu eta atseden hartzeko.

EBko erreferentziazko laborategiak (EURL) **H5N8 azpimotako IAAParen** presentzia egiaztatu du **nagusiki**, eta hori bat dator uda honetan Errusian eta Kazakhstanen jakinarazitakoarekin, baina **ez da EBn 2020ko lehen erdian** zirkulatu zuenaren berdina. Halaber, egiaztatu dute bai azken hori bai detektatutako H5N1 motakoa 2016an eta 2017an Eurasian eta Afrikan detektatutako H5N8-IAAPetatik datozela.

ADNSri, guztira, H5N8-IAAParen 28 kasu jakinarazi zaizkio, etxeko hegaztietan nahiz hegazti basatietan. Lehen jakinarazpena Holandan (2020/10/17), ondoren Alemanian (2020/10/30), eta, azkenik, Erresuma Batuan (2020/11/02).

Hegazti horien migrazio-ibilbideak gure lurraldetik gertu igarotzen dira. Hori dela eta, MAPAk gogorarazi du honako neurri hauek indartu behar direla:

- Hegazti basatiekiko kontaktu zuzena eta zeharkakoa saihestea.
- Zaintza pasiboa, hegazti-ustategietan eta hegazti basatiei dagokienez.
- Susmo guztiak berehala jakinaraztea administrazio eskudunari (foru-aldundiak).
- Abeltzainak, ustategietako albatariak, ehiztariak eta, oro har, herritar guztiak sentsibilizatzea oso patogenoa den hegazti-gripeari, horren aurkako neurriei, eta hegazti gaixo edo hilen berri emateko mekanismoei buruz.

Murritzeta-neurri berriak, mingain urdinaren 8 serotipoaren foku berriak direla eta

MAPAk informazio-ohar bat argitaratu du, Nafarroa, Gipuzkoa eta Huescako ustategietan mingain urdinaren 8 serotipoaren 4 foku agertu direla jakinarazteko. Hori dela eta, murritzeta-eremu berriak ezarri dira serotipo horren aurkako txertaketarako.

Aragoiko Gobernuak atzo konfirmatu zuen mingain urdinaren serotipo hori detektatu dela Broto udalerriko (Huesca) behi-ustategi batean. Azken hori zenbatuta, lau dira jada aurreko

urteko urriaren 21etik deklaraturako fokuak. Nafarroan detektatu zen aurreko urtean animalien gaixotasun hori lehen aldiz, penintsulan 10 urtez desagertuta egon ostean. Ondoren, 2020/10/29an, bi foku jakinarazi ziren, bat Orreagan (Nafarroa) eta beste bat Aian (Gipuzkoa).

Horiek horrela, beharrezkoa da murrizketa-neurri berriak ezartzea, hiru autonomia-erkidegoetako hainbat eskualderi eragingo dietenak. Datozen egunetan argitaratuko dira, Ministerioaren Agindu bidez. Agindu horretan, murrizketa-eremu bat ezarriko da deklaraturako 4 fokuen inguruan; eta, leku horietan, honako neurri hauek ezarriko dira:

- Mingain urdinaren 8 serotipoaren aurkako nahitaezko txertaketa ezartzea 3 hilabetetik gorako ardi eta behi guztientzat.
- Gaixotasunarekiko sentikorrak diren animalia-espezieen lekualdatzeak murriztea.
- Zaintza pasiboa indartzea, eta edozein susmo jakinarazteko gomendioa zabaltzea.
- Hausnarkari-ustategietan intsektuak hiltzeko jarduketak indartzea.

Abereak gaixotasun horren aurka babesteko protokoloak ezarri egiten du txertoa eman behar dela nahitaez fokuen inguruko 50 kilometroko eremuan; gainerako eremuetan, boluntarioa izango da. Maila autonomikoan, horrek Gipuzkoako ia lurralde osoari eragingo dio, eta Bizkaiko eta Arabako lurraldearen zati bati.

Edonola ere, azienda osoaren osasuna bermatze aldera, eta sektorean izan ditzakeen eraginak murrizteko, Gipuzkoa eta Bizkaiko Foru Aldundiek nahitaezko txertaketa ezarri dute beren lurraldeetako behi eta ardi guztientzat, eta beren gain hartuko dute txertoen kostua. Arabako Foru Aldundiak, bere aldetik, babes-eremuko txertaketa bere gain hartuko du, eta txertaketarako borondatezko kanpaina bat sustatuko du lurralde osoan.

EMAren urteko txostenaren arabera, behera egin du albaitaritzako medikamentuen erabilerak

EMAk (European Medicine Agency) txosten bat argitaratzen du urtero, albaitaritzako antimikrobianoen kontsumoaren Europako zaintzari buruz (ESVAC proiektua). Bada, azken txostenaren arabera, Europako herrialdeek animaliekin gero eta antibiotiko gutxiago erabiltzen jarraitzen dute; hain zuzen, 2011. eta 2018. urteen artean, albaitaritzako antibiotikoen guttizko salmentek % 34 baino gehiago egin zuten behera.

Bereziki aipatzekoak dira giza medikuntzan maiz erabiltzen diren zenbait antibiotiko. Horien erabilera murriztea oso garrantzitsua da; izan ere, gainerako antibiotikoekin egindako tratamendu gehienekiko erresistenteak diren bakterioek eragindako giza infekzio larriak tratatzeko erabiltzen dira. Esate baterako:

- Hirugarren eta laugarren belaunaldiko zefalosporinak % 24 murriztu dira.
- Polimixinak % 70.
- Fluorokinolonak % 4.
- Eta beste kinolona batzuk % 74.

ESVAC proiektua asko hazi da: 2010ean bederatzi herrialdek hartzen zuten parte, eta 2020an 31k. Horien artean, 25 herrialdek aurkeztu zituzten datuak 2011-2018 aldi osorako. Proiektuaren helburuak izan dira, hasiera-hasieratik, antibiotikoen salmentari buruzko datuak biltzeko prozesua koordinatzea eta prozesu hori finkatzen laguntzea. Albaitaritzako antibiotikoen salmentari buruzko datuak xede hauetarako erabili dira:

1. Antimikrobianoekiko erresistentziarekin lotutako arrisku-ebaluazioei eta iritzi zientifikoei buruzko informazioa ematea.
2. Osasun publikorako eta animalien osasunerako garrantzitsutzat jotzen diren antibiotikoen salmentarekin lotutako kopuruei eta joerei buruzko informazioa ematea.

Herrialde batzuek antimikrobianoekiko erresistentziari aurka egiteko gauzatu dituzten jarduera nagusiak zehaztu dituzte, baita jarduera horiek beren herrialdeko salmentetan zer-nolako eragina izan duten ere. Hauek dira neurri horietako batzuk:

1. Antimikrobianoekiko erresistentzia gutxiagotan agertzeko ekintza-plan nazionalak.
2. Animalietan antibiotiko gutxiago erabiltzeko, salmenta-helburuak jaisteko eta elikagaiak ematen dituzten animalietan antimikrobiano jakin batzuen erabilera mugatzeko kanpaina nazionalak.
3. Animaliei antibiotikoak emateko aginduak kontrolatzeko neurriak

Animalietan antibiotikoen erabilera zuhurra egitea sustatzen duten EBko orientazioak eta kanpaina nazionalak eragin positiboa izaten ari dira. Horrekin lotuta, hau adierazi du EMAREN albaitaritzako medikamentuen dibisioko zuzendari Ivo Claassen-ek: *“azken hamar urteetan etengabe egin dute behera albaitaritzako antibiotikoen salmentek, eta horrek agerian uzten du Europa bide zuzenean dagoela antimikrobianoekiko erresistentziari aurka egiteko”*.

ATia kontrolatzeko mundu-mailako ekimena

FAOk eta OIEk atzo, urriaren 26an, elkarrekin abiarazi zuten ATia mundu-mailan kontrolatzeko ekimena, [GF-TADs](#) plataformaren bidez. Ekimenaren helburua da kontrol-neurriak koordinatu eta indartzea, gaixotasun konplexu hori mundu-mailan izaten ari den eragina murrizteko.

ATia [azkar ari da hedatzen](#), eta elikagaien segurtasunari eta munduko populazio zaurgarrienetako batzuen bizi-bitartekoei eragiten die. Hori dela eta, OIEk nahiz FAOk deia egin diete nazio eta bazkide guztiei, ekimen honen bidez txerrien gaixotasun hilkor hori kontrolatzeko borrokan indarrak batzeko.

GF-TADs plataformaren bidez, aliantza nazionalak, eskualdekoak eta mundu-mailakoak susta daitezke, eta aukera ematen du sinergiak sortzeko mugaz gaindiko beste animalia-gaixotasun batzuetarako jada ezarrita dauden kontrol-estrategiekin. Hauek dira helburuak:

1. Herrialdeek ATia kontrolatzeko -prebenitu, aurka egin, ezabatu- daukaten gaitasuna hobetzea, OIEren arau eta jardunbide egokiak erabiltzearen bidez, zeinak zientziarik berrienean oinarritzen diren.
2. [Koordinazio- eta lankidetzaz esparru eraginkor](#) bat ezartzea ATia mundu-mailan kontrolatzeko:

- Elkartekak sustatzea: sektore publiko eta pribatuko interesdun gakoak koordinazioa eta lankidetzak.
 - Prebentzio-neurriak indartzea.
 - Afrikako txerri-izurriaren alboko ondorioak murriztea.
 - Negozioaren, txerrien ongizatearen eta nazioarteko komertzioaren jarraitutasuna bermatzea.
-

Mingain urdinaren 8 serotipoaren agerraldia baieztatu da Nafarroan

2020/10/20an, Nafarroako Gobernuak jakinarazi du mingain urdinaren (MU) 8 serotipoaren (8S) kasu bat detektatu dutela Nafarroan, Baztango (Elizondo eskualdea) ustiategi bateko behi batean.

2020/07/20tik aurrera, eta bereziki irailean, 8S-aren 43 foku detektatu dira Frantziaren hegoaldeko mugako departamenduetan (Pirinio Garaiak, Landak, Ariège, Garona Garaia eta Pirinio Atlantikoak), behi eta ardietan egin den zaintza pasiboari esker.

Kaltetutako ustiategia Frantziatik gertu dago (mugatik 12 km ingurura), eta horrek adierazten du Nafarroan sortutako infekzioaren jatorria izan daitekeela gaixotasuna transmititzen duen bektorea, *Culicoides* eltxoa, bertatik sartu izana.

Kaltetutako behiak MUREkin bateragarria den sintomatologia klinikoa zuen, eta positibo eman zuen Nafarroako Gobernuaren laborategian eginiko PCRan eta serologia-probetan, eta, ondoren, baita Algeteko Erreferentziako Laborategi Nazionalen ere.

Orain arte, Nafarroa MUTik libre zegoen, baina Frantziarekiko duen gertutasuna dela eta, arrisku-eremutzat hartzen da Gaixotasuna Zaintzeko Programa Nazionalen. Hori horrela, gaixotasunaren zaintza sendotu egin da.

Nafarroako Gobernuak hartutako neurriak direla eta, murrizketa-eremu bat ezarri da kaltetutako ustiategiaren inguruan, eta eremu horretan neurri hauek ezarri dira:

- 1. Urriaren 9an argitaratutako [ebazpen](#) baten arabera, derrigorrezkoa izango da 3 hilabete baino gehiago dituzten behi eta ardi guztiei 8S-aren aurkako txertoa jartzea 2021eko urtarrilaren 15a baino lehen**, batez ere Frantziarekin muga egiten duten eskualdeetan.
 2. Prebentzio-, zaintza- eta kontrol-neurriak sendotu egingo dira, batez ere zaintza pasiboa; edozein kasuren susmoa izanez gero, agintaritzak eskudunari jakinaraztea gomendatzen da.
 3. Kutsa daitekeen ganaduaren lekualdaketak kontrolatuko dira.
 4. Hausnarkarien ustiategietako intsektuak hil egin beharko dira.
-

Trikinosia: basurde-haragiaren autokontsumoari buruzko triptikoa

AESANek triptiko bat argitaratu du trikinosiari eta ehizakietan trikinaren analisi egokia egitearen garrantziari buruz.

Trikinosia *Trichinella* generoak eragindako parasito-gaixotasuna da, eta gizakiari eta zenbait ugaztuni eragiten die, hala nola basurde eta txerriei. Aspalditik ezagutzen eta kontrolatzen bada ere, funtsezkoa da basurde eta txerrien haragi eta haragi-produktuetan proba hori egitea, baldin eta gordinik edo ondo kozinatu gabe kontsumituko badira; izan ere, horiek dira gaixotasunaren infekzio-iturri nagusiak.

Triptikoaren helburu nagusia da kontsumitzaileei -alegia, ehiztariei eta haien senide eta lagunei- ulertaraztea arriskutsua izan daitekeela elikagai horiek beren kabuz kontsumitzea, proba egokirik egin gabe.

Horrenbestez, gogorarazten dugu derrigorrezkoa dela giza kontsumorako txerri eta basurde guztiei analisisa egitea, prebentzio-neurri gisa, parasitorik ez dutela egiaztatzeko.

Eguneratzea: Afrikako txerri-izurriaren egoera Alemanian (2020/09/30)

Nekazaritza, Arrantza eta Elikadura Ministerioak informazio-ohar bat argitaratu du ATIaren Alemaniako agerraldiaren egoerari buruz. Bertan jasotzen da 38ra areagotu direla basurde basatien ATI fokuak (ia guztiak hilda aurkitu dira). Kasu horiek guztiak, orain arte, bi barrutitan aurkitu dira, biak Brandenburgo estatu.

Zainketa epidemiologikoa eta gorpuen bilaketa-lanak areagotu egin dira, eta horri esker, Alemaniako eskumeneko agintaritzek foku berri bat jakinarazi ahal izan zuten 2020/09/30ean, estatu bereko beste barruti batean basurde baten gorpua aurkitu ondoren. Gorpua aurrekoengandik 30 km ingurura aurkitu zuten iparraldera, Poloniarekiko mugatik 1 km ingurura.

Kasu berri hori infektatutako eremutik kanpo detektatu da; eremu horretan mugapenak zeuden jada. Ondorioz, neurri berriak gehitu zaizkie lehendik indarrean daudenei:

- Infektatutako eremuaren mugak zabaldu dira, lurralde berri hori barne hartuta.
- Basurde basatien gorpuen bilaketa aktiboa zabaldu egin da.